

1. Mikor és hogyan jelentkezett az antiszemitizmus a Horthy-korszak Magyarországn? Jellemezte-e az állami politikát? Hogyan változott a helyzet az ország német megszállása, majd Szálasi hatalomátvétele után?
2. Nézz utána, helytállóak-e Veessenmayer adatai a magyarországi zsidók létszámáról és az elhurcoltakról! Milyen következtetéseket vonhatsz le az adatokból?
3. Mennyiben különbözött az országostól a Budapesten élő zsidók helyzete?
4. Miért éppen a forrásban ismertetett területen létesítették a budapesti gettót? Készíts rajzos térképet a gettóról egy Budapest-térkép alapján! Jelöld térképeden a budapesti zsinagógát is!
5. Mit jelent a gettó fogalma? Milyen körülmények között éltek a gettóban az emberek? Rendelkezett-e a zsidó közösség némi önállósággal? Milyen konfliktusok lehetőségét hordozta a gettóba zárttság? Mi volt a legnagyobb veszély a gettóban élő emberek számára?
6. Kik voltak a „svájci és a vatikáni védettek”? Mit tudsz a különböző semleges államok követségeinek zsidómentő akcióiról? Készíts kiselőadást Raoul Wallenberg életéről, munkásságáról!
7. Gyűjtsétek össze azoknak a magyar hírességeknek a nevét, akik életüket veszítették a zsidóüldözések során! Készítsetek listát a náciak elől külföldre menekült zsidó származású hírességekről!

18. A VÖRÖS HADSEREG FELHÍVÁSA (1944. OKTÓBER 27.)

MAGYAROK!

A Vörös Hadsereg csapatai az ellenség üldözése közben magyar földre léptek.

Amikor a Vörös Hadsereg magyar területre lép, nem az a cél vezérli, hogy annak bármely részét elfoglalja, vagy hogy megváltoztassa Magyarország jelenlegi társadalmi rendjét.

A szovjet csapatok bevonulását Magyarország területére kizárólag az a katonai szükségszerűség teszi elkerülhetetlenné, hogy a német csapatok és a Németországgal szövetséges Magyarország hadereje továbbra is ellenáll.

A Vörös Hadsereg teljesíti Legfelsőbb Hadvezetőségének azt a parancsát, hogy az ellenséges csapatokat azok teljes megveretéséig és fegyverletételéig üldözze.

A hitlerista rablók és magyar bérenceik rémisztgetnek benneteket a Vörös Hadsereg bevonulásával Magyarországra. Semmi okotok a félelemre!

A Vörös Hadsereg nem mint hódító jött Magyarországra, hanem mint a magyar nép felszabadítója a német-fasiszta iga alól.

A Vörös Hadseregnek nincs más célja, mint az, hogy összezúzza az ellenséges német hadsereget, és megsemmisítse Hitler-Németország uralmát az általa leigázott országokban.

A szovjet katonai hatóságok nem szándékoznak Magyarország mai társadalmi rendjén változtatni, és a maguk rendjét meghonosítani az általuk elfoglalt területeken. A polgárok magántulajdona érintetlen marad, és a szovjet katonai hatóságok védelme alatt áll. A helyi hatóságok és a helyi önkormányzat összes szervei, amelyek a Vörös Hadsereg bevonulásáig működtek, helyükön maradnak.

POLGÁROK!

A Vörös Hadsereg Parancsnoksága felszólít benneteket, hogy őrizzétek meg nyugalmatokat, tartsatok rendet, és teljesítsétek pontosan a szovjet katonai hatóságok által a háborús viszonyok figyelembevételével kibocsátott rendeleteket.

Maradjatok helyeteken, és folytassátok békés munkátokat. Gondoskodjatok az ipari, kereskedelmi, községi és egyéb üzemek, valamint a hatóságok zavartalan működéséről!

Földművelők, férfiak és asszonyok! Járjatok nyugodtan dolgokat után!

Munkások és iparosok! Bátran folytathatjátok munkátokat a gyárakban és műhelyekben!

Kereskedők és vállalkozók! Intézzétek ügyeiteket minden aggodalom nélkül!

Tisztviselők! Biztosítsátok valamennyi hivatal és gazdasági ág zavartalan működését!

A lelkesek és hívők akadálytalanul végezhetik vallásos szertartásaikat.

MAGYAROK!

Hitler-Németország elvesztette a háborút. A német-fasiszta hadsereg helyzete reménytelen, az összeomlás előtt áll.

Segítsétek mindenben a Vörös Hadsereget! Siettetitek ezzel a német-fasiszta hadsereg összeűzését. Ezzel pedig közeledik az óra, amikor a háború magyar földön véget ér, és a német rablókat végképpen kiűzzük országotokból.

A Vörös Hadsereg Parancsnoksága

Forrás: Szabó Miklós: A magyar felszabadító hadműveletek. Budapest, 1985. 67–69

1. Hol és mikor lépték át a Magyarország 1944-es határait a szovjet csapatok? Mekkora erővel jelentek meg a térségben, kik voltak a parancsnokok? Hol és mikor lépték át a trianoni határokat?
2. Hol, milyen eredménnyel vette fel magyar haderő a harcot 1944-ben a Vörös Hadsereggel?
3. A magyar és német propaganda mely állításait cáfolja a Vörös Hadsereg felhívása? A felhívás mely gondolatai jelentek meg korábban, a Magyar Front kiáltványában (13. forrás) is?
4. A magyar társadalom mely rétegeit szólítja meg a felhívás? Melyiknek mit ígér? Tartalmaz-e fenyegetést a szöveg?
5. Milyen szervek irányítják az életet a Vörös Hadsereg által ellenőrzött területen?
6. A felhívás három alkalommal is megszólítja a lakosság egészét. Milyen tartalmak vannak a „Magyarok!”, milyenek a „Polgárok!” és milyenek az ismételt „Magyarok!” megszólítás alatt?

19. A SZOVJET VÖRÖS HADSEREG MŰKÖDÉSE EGY MAGYAR ÍRÓ SZEMÉVEL

...A város a besötétedéssel nyugovóra tért, azaz csak szeretett volna, mert az oroszok akkor kezdtek tevékenykedni. Villany nem égett, a sötét utcákon falkákban csatangoltak, és mindenkit kiraboltak, aki eléjük került. Az emberi életet nem kímélték, a fosztogató csoportok mindjárt lőttek, és sokan meghaltak az esti és az éjszakai útonálló-harcokban.

A házak sem nyújtottak védelmet, az eltorlaszolt kapukat betörték vagy kézigránáttal felrobbantották; ha nem sikerült, létrát támasztottak a falnak, és az emeleti ablakon másztak be. Máskor a légoltalmi szükségátjárókat kibontották – a légoltalmi hatóságok elővigyázatosan a szomszédos pincék között biztosították az átjárást, hogy menekülhessenek a lakók, ha felettük összeomlik a